

Fericiților Martiri, care bine v-ați nevoit și v-ați încununat,
rugați-vă Domnului să se îndure spre sufletele noastre.

FERICIȚI MĂRTIRI

CALEA DESĂVÂRȘIRII

Revistă de spiritualitate și de cultură creștină a Societății
„EPISCOP DR. IOAN SUCIU”

Anul XXIV Nr. 9-10 (302-303) septembrie - octombrie 2019

Un nou an școlar

La fiecare început de an școlar suntem mișcați sufletește, trăim intens bucuria știindu-i pe copii, adolescenți și tineri în pragul unui nou timp în care își vor îmbogăți inteligența și își vor înălța sufletele.

Trăim în același timp și o neliniște: lumea elevilor de azi „este guvernată de *iPhone* și de *iPad*”, viața lor e dependentă de aceste aparate. Și ei sunt la vârsta când se clădește personalitatea !!! Dar nimic temeinic nu se poate forma fără cititul cărților.

Cu gândul la elevi, poeta Ana Blandiana scrie: „Cel mai mare noroc ar fi să se îndrăgostească de școală, să înceapă să citească pe cont propriu. Pe un intelectual nu școala îl face om, ci propriile lecturi”.

Profesorii de limba română, dacă sunt și „apostoli”, sunt factorii decisivi în modelarea omului de mâine, pot interveni. Învățământul românesc a avut astfel de profesori-apostoli. Unul dintre ei este Titu Maiorescu (1840-1917), fiu de preot greco-catolic, care „a introdus în cultura română nota seriozității, în ținută, în gândire, în vorbire - în școală ca și în viața publică. A pus ordine în tot ceea ce constituie temelia bogățiilor sufletești ale unei națiuni” (Constantin Kirițescu, „Portrete”, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1985, p.271).

Elevii și studenții marilor dascăli, conștienți de valoarea celor care îi formau - mulți dintre ei, la rândul lor, personalități ale culturii - le-au purtat în suflet recunoștința și, în ani, amintirea. Prima poezie publicată de M. Eminescu este „La mormântul lui Aron Pumnul” - a scris-o plângând. Henri Stahl (1877-1942), tatăl scriitoarei Henriette Yvonne Stahl, fost student al lui N. Iorga, scrie : „De la primele lecții a căpătat simpatia și încrederea studenților. Față de ceilalți profesori, se distanța prin bogăția cunoștințelor, exactitate și corectitudine, prin faima de tânăr genial și apropierea față de tineret. Se lăsa însoțit de un student în drumul de la curs și locuința sa, dădea subiecte fiecăruia, multe dintre ele devenind, cu timpul, studii ce au lumina tiparului, împrumuta cărți și purta cu ei corespondență” (Barbu Theodorescu „Nicolae Iorga”, Editura Tineretului, p.124).

Au fost foarte mulți profesori și mari pedagogi în învățământul românesc, asupra lor vom reveni. Acum încheiem numindu-l pe primul : este Episcopul greco-catolic Petru Pavel Aron (1709-1764), care, la 11 octombrie 1754, a deschis la Blaj, primele școli sistematice moderne în limba română de pe tot cuprinsul românesc, indiferent de confesiune: „Fiindcă mai toți sunt însetoșați și flămânzi de hrana cea sufletească, pentru aceea, tuturor fiilor noștri, oricării vor cere, trebuie, după putință, a li se frânge sfânta pâine și a-i cuprinde la învățătură”.

Și pe vremea aceea nu erau nici *iPhone*, nici *iPad*, nici droguri pentru elevi și tineri, era însă Dumnezeu... Și elevii formați în Școlile Blajului, la anii împlinirii lor, au fost creatorii Școlii Ardelene și au pus bazele culturii române moderne!!!

CALEA DESĂVÂRȘIRII

Despre rugăciune

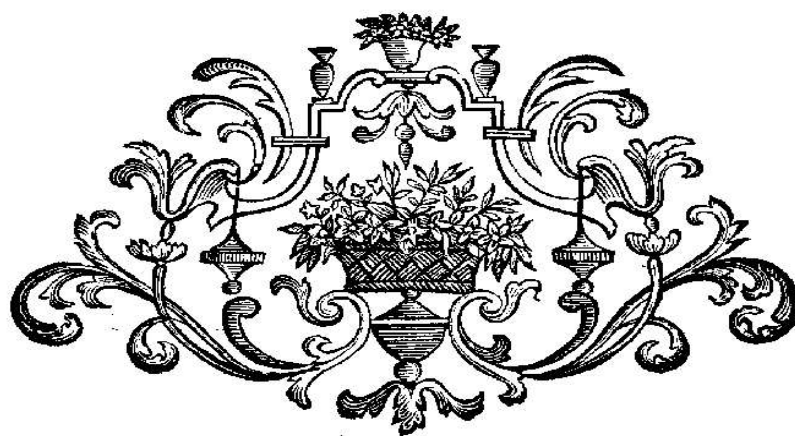
Unul dintre cele mai bune mijloace ca să rămânem statornici în rugăciune este să știm ce ne-a îndemnat să ne rugăm și să facem apel la cele trei puteri ale sufletului nostru: memoria, mintea și voința. Memoria înseamnă să avem înaintea ochilor faptul care formează subiectul rugăciunii; mintea înseamnă căutarea binelui și îndepărtarea răului, iar voința este capacitatea de a transforma intenția în faptă, chiar dacă se întrevăd dificultăți în obținerea lucrului dorit.

Părintele spiritual

din Alfonso Rodriquez, SJ

“Calea Desăvârșirii Creștine”, vol. I,

Oradea 1933

SUMAR

Editorial.....	2	De mână cu Maria	
Pentru conștiință.....	4	parcurgem viața lui Isus.....	14
”Există o zare” - Despre truda lui Dumnezeu de a pune lucrurile la punct.....	5	Întâlnirea Națională a Reuniunii Mariane.....	16
Pagini bilingve.....	10	Scrisoarea Preasfinției Sale Virgil Bercea.....	19

Pentru conștiință

„Cei buni încep întotdeauna...”

Sfântu Toma de Aquino

Poate am moleșit prea mult în vacanță, ne-am „oxidat” sufletul, l-am făcut să pălească și să se încovoie în nelucrare și dezamăgire..., poate l-am înăbușit în păcat. Timp pierdut. Energii risipite, ideal uitat! Poate am fost un dezertor din lagărul spiritului marian: eu, cel *consacrat* prin onoarea și cuvântul meu, lui Cristos și Fecioarei, poate mi-am călcat cinstea și mi-am necinstit angajamentele.

Poate vacanța să fi fost pentru mine un rânjet satanic, aruncat peste programul sufletesc... și am cedat acestei tactici a iadului.

E urgentă o „reîncepere”; e necesară „oblierea” mea.

Aici sunt lunile cu ritmul lor, lunile de școală și de carte.

Reîncepe rugăciunea vie, personală, către un Isus viu, personal. Reîncepe lectura meditată; reîncep cuminecările, reîncepe asistența de onoare la Sfânta Liturghie.

Reîncepe o viață mai energică, mai orânduită, mai generoasă, mai lăuntrică, mai pe față. Se poate că-ți lipsește o lovitură de început, o bună mărturisire.

Ridică-te! Credincios nu este acela care nu cade, ci acela care nu-și zidește o hurubă în locul în care a căzut, acela care nu face pact cu prăbușirea lui morală.

A cădea e omenesc. A te ridica e creștinesc.

Fii creștin!

Execută acest efort moral de ridicare, de îndreptare.

Georges Claude, profesor de la Sorbona, își începu cursul, mai acum doi ani, cu vorbele: „Am adus la biruință un mare fapt științific. Am ajuns să pun la dispoziția omului un nou și formidabil mijloc de putere și viteză... *Și totuși, admir de-o sută de ori mai mult la aproapele meu, cel mai mic act moral*”.

Acest as al științei vorbește pentru voi, și vorbește cum vă vorbesc și eu în ședințele mariane. Strângeți mereu volanul, atenție la viteza vieții, îndreptați fără istov, ridicați fără preget, *ridică* mereu, *începe* mereu.

Lucrurile mici sunt cele care fac o viață mare; îndreptările neluate în seamă de alții te refac pe tine.

Acțiunile de normalizare, de revenire la matca vieții curate, la ordine, acțiunile acestea te mântuiesc pe tine, acțiunile acestea mici care prețuiesc mai mult decât orice descoperire științifică, deoarece sunt descoperirea *virtuții spirituale* în tine.

Nu deznădăjdui, începe mereu!

Episcop Ioan Suci

„Există o zare”

- Despre truda lui Dumnezeu de a pune lucrurile la punct -

Preasfinția Sa Mihai Frățilă, autorul cărții „Există o zare”, pe care dorim să o prezentăm, prin subtitlul *Despre truda lui Dumnezeu de a pune lucrurile la punct*, semnaleză esența conținutului: dacă Dumnezeu se trudește să pună lucrurile la punct, înseamnă că în lumea noastră de azi ele nu sunt așa cum trebuie să fie.

Lumea noastră de azi este dominată de postmodernism, o continuare a modernismului, dar și opusul lui, ceva dificil de definit, și nici nu este; nu este nici curent filozofic, nici literar, nici artistic, ci un nou spirit al veacului, a condiției civilizației în epoca actuală, o mutație în conștiința umanității. Punctul de plecare a fost America, în Europa a început prin 1960, dar cunoaște o adevărată explozie după 1990-2000. Se manifestă în filozofie, literatură, artă, muzică, arhitectură, cinematografie, televiziune, sociologie, tehnologie, peste tot, și se caracterizează prin scepticism și îndoială în cunoașterea adevărului - de altfel, neagă existența vreunui adevăr, și al lui Dumnezeu, și al credinței -, susține egalitatea socială, mișcarea feministă, care, la rândul ei, îl susține, și drepturile homosexualilor.

În România, mai sunt și urmările celor patruzeci de ani de comunism.

În Cuvânt înainte, Preasfinția

Sa, referindu-se la acest univers confuz, se întreabă dacă Dumnezeu se trudește să repună lucrurile pe făgașul cel bun. Cheia care deschide taina este înțelegerea răbdării și judecății lui Dumnezeu: odată cu viața dată omului, Dumnezeu i-a dăruit libertate... În numele acestei libertăți, „Dumnezeu trudește să-i arate fiecărui om, pe parcursul vieții, nu numai binele sau răul, ci mai ales deosebirea dintre bine și mai bine”. Arată, dar omul alege...

Volumul este alcătuit din douăzeci și patru de eseuri, dintre care amintim: „De ce **Învierea nu e o revanșă**” - *Cu fața spre Cel înviat* - și „**Învierea și răbdarea de a te ridica**” - *Prestigiul de a fi sărman* -, aceste prime două texte deschid volumul și

(continuare în pag. 6)

(urmare din pag. 5)

sunt închinare Învierii Domnului. În continuare: „**Nu-i pentru mine**” - *Drumul cotit al credinței* -, „**Despre șansa credinței**” - *Cred pentru a vedea* -, „**Ochiul care pierde lumina**” - *Politețe și politețuri* -, „**Între indiferența și compasiunea lumii**” - *Aventura pregătirii pentru Paște* -, „**Asceza istoriei cu Dumnezeu**” - *Calea care duce spre Înviere* -, „**Chemarea la libertate**” - *Unii pentru alții* -, „**Fără alai, fără discursuri**” - *La plecarea unui aristocrat* - *Neagu Djuvara* -, „**Cel mai mare serviciu făcut Adevărului**” - *Argument în favoarea seninătății* -, „**Minunea pe care Dumnezeu o așteaptă de la noi**” - *Despre compasiune* -, „**Dumnezeu în istoriile tale**” - *Un act de credință necesar* -, „**Biserica: o altfel de mulțime**” - *Pe marginea vindecării interioare* -, „**Pledoarie pentru Patrie**” - *Despre câteva regrete ale istoriei* -, „**Crucea-răsplata nevinovăției**” - *Cu Hristos prin istorie* -, „**Despre truda lui Dumnezeu de a pune lucrurile la punct**” - *Între profetie și iluzie* - și, în final, „**În loc de încheiere**”.

Reflecția personală este nota specifică fiecărui eseu și cea care dă unitate volumului. Autorul analizează dilemele existențiale ale postmodernismului, își exprimă părerea asupra unui subiect și încearcă să caute soluționarea celor mai dificile situații. De-a lungul cărții, autorul rămâne o prezență în mintea cititorului,

solicitat neîncetat să se gândească asupra problemelor analizate și chiar să construiască și el „textul” său. Sigurul eseu diferit, „**Fără alai, fără discursuri**” - *La plecarea unui aristocrat* - *Neagu Djuvara* -, este mai mult eseu narativ, în care Preasfințitul Frățilă evocă împrejurarea în care l-a cunoscut pe distinsul aristocrat Neagu Djuvara și îi schițează portretul. Duminicile, era văzut în Catedrala Greco-Catolică din București, așa a venit apropierea și destăinuirea. Îl prețuia mult pe Mons. Ghika, preotul biritual care, în tinerețe, l-a deschis spre Biserica Greco-Catolică, în care a găsit și tradiția antecesorilor săi, și spiritualitatea catolică. Momentele mari ale vieții au avut loc în această Biserică: căsătoria, trăirea credinței și înmormântarea, reafirmând crezul lui: „*să te străduiești să fii mai bun, să știi să ceri iertare pentru răul făcut, să fii generos și sensibil fără să abdică de la ceea ce este constitutiv apartenenței tale*”.

Paginile volumului, spune Episcopul-autor, „*se doresc o binevoitoare încurajare*” pentru toți care trăim în lumea de azi și încercăm să căutăm sensul vieții și descoperim că „*într-adevăr, când vine vorba despre mântuirea sufletelor, lui Dumnezeu nu-i este totuna*”.

Lumea noastră de azi!!! Nu acestei lumi îi vorbește autorul, ci nouă, celor care trăim acum în ea,

(continuare în pag. 7)

(urmare din pag. 6)

fiecăruia, direct, personal: „*Tu, cel de azi, ești îndatorat vieții!*” Vorbindu-ne nouă, greco-catolicilor, Preasfinția Sa amintește trecutul nostru dureros: nedreptatea, persecuția, martiriul și rănila lăsate în suflete, dar subliniază: „*martirii nu au nevoie de compasiunea generațiilor prezentului și nici de reparații comemorative. Tu, cel de azi, ești îndatorat vieții și rugăciunii sfinților, pentru a recunoaște harul prezentului pe care ți-l oferă Providența, luându-i drept însoțitori prin mărturia lor de viață*” (Mihai Frățilă, „**Există o zare**” - *Despre truda lui Dumnezeu de a pune lucrurile la punct* -, Humanitas, București, 2019, p.39).

Prin cele două eseuri despre Învierea Domnului, Preasfinția Sa încearcă să retrezească în suflete încrederea în Bine, gândurile omenești fiind atât de diferite. Adrian Marino credea că „*resentimentul este un comportament restaurator, echitabil, constructiv. Nu plătim <polițe>. Dar am dreptul suveran de a reține și semnalarea erori grave și aberații sinistre*”.

Salvatoare pentru om este întâlnirea sau reîntâlnirea cu Dumnezeu și spiritul Învierii Domnului, care conduc la speranța unei istorii cârmuite de Cel Atotputernic.

În eseu „**De ce Învierea nu e o revanșă**” - *Cu fața spre Cel*

înviat -, Preasfinția Sa stăruie asupra persecuției trăite de credincioși, știind că după orice încercare, revenirea la normalitate se face greu, cere timp: „*riști uneori să nu te mai recunoști, iar ridicările pot să se lase așteptate*”. Și intervine amintind splendoarea Învierii Domnului ca să ne convingă că regăsirea libertății după „*o persecuție violentă (...) este lovitura de grație a lui Hristos peste însuși obrazul morții*”, de aceea nu avem voie să ne oprim „*la ravagiile făcute de Rău*”. Înțelegerea Jertfei lui Cristos aduce cu sine și înțelegerea crucii de pe umerii omului și „*măreția Învierii se descoperă mai ales atunci când nu accepți să rămâi prins sub povara suferinței*” (Op.cit., p.9).

Preasfinția Sa ne cere să ne opunem Răului din lumea de azi, acesta este „*martiriul prezentului*”: a apăra viața copilului nenăscut, a recunoaște familia firească și Taina căsătoriei, a nu accepta compromisul, a nu fi dintre cei confuzi, fără „*da, da*” și „*nu, nu*”, adică „*să te desprinzi de spiritul lumii în judecata asupra lucrurilor și să trăiești în prezent*”, dar nu oricum („**Asceza istoriei cu Dumnezeu**” - *Calea care duce spre Înviere*).

Nu numai aici, ci în tot cursul paginilor, Episcopul Mihai Frățilă revine asupra credinței și a fidelității credinței, prin jertfă și rugăciune. Accentuează îndemnul de a-l primi

(continuare în pag. 8)

(urmare din pag. 7)

pe Cristos în slăbiciunea noastră, în sufletul nostru și a-l urma pentru o nouă viață. Greșelile și deficiențele nu trebuie să ne rețină, pentru că Isus nu a venit în lume pentru cei perfecți. Și această nouă viață nu este statică, ci într-un continuu drum al perfecțiunii, „de la bine la și mai bine”, la mai multă umanitate și frumos al sufletului.

Sunt și rânduri destinate bolnavilor și infirmilor, rânduri care contrazic tendința modernă de a-i face „eroi”; azi și în trecut, se pierde „aventura spirituală pe care o ascund infirmitatea și durerea sau asumarea acestora în cadrul întâlnirii neobișnuite cu Dumnezeu”. Pentru Cristos, în Evanghelii, infirmitățile fizice sunt în primul rând „neîmpliniri sufletești”, ceea ce bolnavii nu văd, nu înțeleg, dar cer ajutor „ca să caute dincolo de ei”, explică autorul. Dar omul contemporan, „modern și rațional”, e departe de a pătrunde planul lui Dumnezeu și schimbarea de perspectivă ce îl deschide. Suferința cere răbdare pentru a-i da asemănarea cu Cristos, pentru că „orice persoană infirmă câștigă valoare prin asumarea lipsei sale, care poate deveni astfel un loc de comuniune cu cei din jur”, subliniază Preasfinția Sa, pentru că „viața nu e un cult al tăriei, ci comuniune”. Deci, „șansa credinței este să privești prin ochii lui Dumnezeu”, și aceasta înseamnă o schimbare interioară, o unire totală

cu Cristos (**”Despre șansa credinței”** - *Cred pentru a vedea*).

Despre boală, vindecare și moarte, Preasfinția Sa vorbește și în alte două eseuri: **”Minunea pe care Isus o așteaptă de la noi”** - *Despre compasiune* - și **”Când Dumnezeu se lasă înghesuit de mulțime”** - *O vindecare furată, o înviere la timp* -, în care sunt comentate momente din compasiunea lui Isus față de durerile umane fără ieșire, prezente în Evanghelii: învierea fiului văduvei din Nain, învierea ficei lui Iair și vindecarea femeii cu hemoragie. Acestea toate sunt un îndemn pentru a împlini minunea pe care Isus o așteaptă de la orice om: compasiunea pentru omul în suferință, astfel „permițându-le semenilor să <învie> de fiecare dată, după orice încercare - prin care nu au trecut, de fapt, niciodată singuri, ci întotdeauna alături de El..., de tine, de ceilalți” (Op.cit.,p.59).

Biserica, „familia lui Isus”, are menirea să slujească dezinteresat și cu devotament și, prin Evanghelii, face să se audă cuvântul lui Cristos, care îndeamnă la credință adevărată și la smerenie. Acesta este motivul pentru care se adresează reproș celor ce caută „scaunele din față”, aparențele și laudele: „A bifa împlinirea unui precept cu satisfacția efortului personal și ideea de a avea dreptate prin merite proprii, nu ca dar al lui Dumnezeu, este o mare problemă”, ne

(continuare în pag. 9)

(urmare din pag. 8)

spune autorul (**"Ochiul care pierde lumina"** - *Politețe și politețuri*).

În noaptea sfântă a Betleemului, într-o iesle săracă, a venit din Cer pe pământ Fiul lui Dumnezeu. Astăzi, Sărbătoarea Nașterii Domnului, Sărbătoarea bucuriei, este tot mai mult exterioară, lumea pierde taina Crăciunului și adevărata bucurie, bucuria mântuirii pentru care a venit Cristos între noi. Simplitatea și smerenia vieții Lui sunt uitate, dar, preluate de oameni, ar schimba fața pământului urâtită de orgolii, invidii și răutate (**"Hristos și ieslea săracă a inimii tale"** - *O altfel de bucurie*).

Privind viața din unghiul creștinismului, dar și al postmodernismului, diferența este izbitoare: postmodernismul se distinge prin supremația egoismului, creștinismul, prin iubire, bunătate și generozitate. A aparține ca persoană lui Isus și Bisericii Sale înseamnă a urca o cale a perfecțiunii, în care, la fiecare pas, prin transfigurarea învățaturii lui Cristos în fapte și în capacitatea de dăruire a harului primit, semenilor, intervine o schimbare și omul devine *„un altfel de om, mai bun, mai profund”*. Preasfinția Sa ni se adresează direct, accentuând: *„Sfânta Liturghie îl oferă pe Isus, ajutându-te să devii tu însuși Isus”*. Însă credința nu se trăiește numai personal, *„ci în colectivitatea adunării care împărtășește acel crez, adică în*

trupul Bisericii”.

Pentru a nu ceda „ispitelor” moderne, pentru a-și salva umanitatea și demnitatea, omul, susține Episcopul, este susținut de harul Sfinților: *„Sfinții sunt chemați să fie însoțitori la drum, și harul luptei din care au ieșit învingători îți pot fi de ajutor ca să rămâi în Hristos cu ceilalți”* (**"Chemarea la libertate"** - *Unii pentru alții*).

Sunt și perioade care determină pe om să redescopere lupta lui cu sine însuși, valoarea spirituală a acestei lupte. O astfel de perioadă este Postul Mare, la sfârșitul căruia va întâlni *„dragostea răstignită a lui Hristos”*, dar va fi și momentul când fiecare persoană, printr-un examen cinstit al conștiinței, va putea vedea diferența dintre ceea ce este și cea care crede că este.

Cei patruzeci de ani de persecuție a Bisericii noastre au fost asemănători. Însă, în indiferența și răutatea lumii, Dumnezeu, care *„rămâne întotdeauna alături de om. El singur continuă să-și arate răbdarea față de trădările oamenilor și le împărtășește, în același timp, din mila-i salutară”*, ne-a ținut în viață Biserica și credința (**"Între indiferența și compasiunea lumii"** - *Aventura pregătirii pentru Paște*).

Eseul **"Cel mai mare serviciu făcut Adevărului"** - *Argument în favoarea seninătății* - este destinat

(continuare în pag. 12)

“C’est ce que derange qui fait vivre”

Cardinal Alexandru Todea

„Chânes et terreur”

- Un eveque dans les geoles communistes -

Mgr. Ioan Ploscaru

Je passai le fete de Noel - d'après mon calendrier car on ne pouvait rien obtenir des gardiens a ce sujet - dans la prière et la méditation. Le jeune et les privations ne me manquaient pas, je le offrais ainsi que le froid et la nudité physique a l'Enfant Jésus comme les présents les plus précieux que je pouvais lui apporter. Mes souvenirs couraient loin de par le monde libre, mais l'était-il vraiment? Souvent je me sentais plus en liberté que ceux qui, pour une bouchée de pain, devaient vendre conscience et idéal.

Je suivais le cycle de la Nativité. Je voyais l'Herode du temps de Jésus - que ne se distinguait en rien des Herode de l'époque moderne--, trouble et effrayé dans son ambition, ordonner aux soltats de tuer les enfants innocents. Joseph instruit par l'ange quitte en hate la Terre Sainte pour s'enfuir en Egypte. Instants émouvants d'abandon entre les mains du Père céleste:

*Des jours entiers ils voient des rochers brules de soleil.
Ils se cachent le jour, et la nuit se faufilent
en contournant le pays de cruels ennemis
en descendent des monts vers la campagne.
L'Imaculee etreint contre sa joue l'Enfant
qui des son plus jeune age a connu l'exil,
et sur le doux visage tourne vers le ciel
coule paisible une larme maternelle.*

(a suivre)

PAGINI BILINGVE

Asociația „Prietenii Bisericii Greco-Catolice Române”, Blaj

„Ceea ce ne deranjează ne face să trăim”

Cardinal Alexandru Todea

„Lanțuri și teroare”

- Un Episcop în închisorile comuniste -

Episcop Ioan Ploscaru

„Sărbătoarea Crăciunului”, după calendarul meu, căci altfel nu aflam nimic de la gardieni, am petrecut-o în rugăciune și meditații. De post și de privațiuni nu duceam lipsă; astfel, frigul și suferința sufletească le ofeream Pruncului Isus ca pe cele mai scumpe daruri pe care le-aș fi putut aduce. Amintirile alergau departe în lumea liberă, dar era oare cu adevărat liberă lumea? De multe ori, eu mă simțeam mai liber decât cei care, pentru o bucată de pâine, trebuiau să-și vândă conștiința și idealurile.

Urmăream ciclul Nativității. Îl vedeam pe Irod în vremea lui Isus - care nu se deosebește întru nimic de Irozii Epocii Moderne -, în turbarea sa ambițioasă și temătoare poruncind soldaților să omoare pruncii nevinovați. Iosif, înștiințat de Înger, părăsește în grabă Țara Sfântă, fugind în Egipt. Clipe emoționante de abandon în grija Tatălui Ceresc:

*Zile-ntregi văd stânci de soare coapte,
ascunși peste ziuă, furișați prin noapte,
ocolindu-și țara cu dușmanii crunți,
vin către câmpie coborând din munți.
Preacurata-și strânge la obraz copilul
ce din anii fragezi a gustat exilul,
iar pe fața blândă, către Cer întoarsă
se prelinge-n pace lacrimă neștearsă.*

(va urma)

(urmare din pag. 9)

tot Bisericii Greco-Catolice. Mesajul Fatimei, întoarcerea la Dumnezeu, nefiind înțeles, războaiele și prigonirea creștinilor s-au declanșat în lume. În România, „desființarea completă a unei confesiuni istorice a arătat într-o manieră dramatică cât de necesară este deschiderea la timp în fața invitației de convertire pe care Dumnezeu o adresează lumii, cu anticipație”.

Este amintită „amploarea rănilor, lipsa de reparație și disprețul față de justiție de după 1989, faptul în sine de a fi astăzi parte a acestui univers bulversat te obligă adesea, din păcate, la un exil interior. Sunt efectele răutății consumate care a dat cu certitudine istoriei un curs diferit. Mai mult, dezordinea creată arată, prin continuitatea sa din prezent, că a reușit să altereze simțul interior al judecății” (Op. cit.,p.54).

În fața acestei realități, „cel mai mare serviciu adus Adevărului este tocmai să arăți că nu poți trăi fără El”. Și peste răutatea așternută peste lume, omului de azi, creștinului, i se cere îndemnul la seninătate în spiritul Evangheliilor lui Cristos, având siguranța că Dumnezeu „îi apără întotdeauna pe aceia care-și pun încrederea în El”.

La Biserica Greco-Catolică Episcopul Mihai Frățilă revine mereu pe parcursul cărții, semn al unei puternice dureri sufletești. Astfel, în eseul **”Pledoarie pentru Patrie”** - *Despre câteva regrete ale istoriei* -

analizează din nou situația Bisericii Greco-Catolice în contextul de după anul 1989, scoțând în evidență absența revoluției morale a societății românești: „Istoria de după căderea regimului comunist a fost marcată de oameni care trăiau jena adevărului. Interesul de a scoate la lumină după 1989 contribuția pe care confesiunea greco-catolică, minoritară în România întregită, a dat-o patriei era considerat o trădare. Ireversibilitatea <unificării> din 1948, regizată și impusă de comuniști, a devenit ideea centrală pentru a nu repara nimic din răul făcut. Îngreunarea oricărei susțineri publice pentru greco-catolici a fost determinată apoi și de consemnul inavuabil de a nu rediscuta momente suspecte din trecutul confesiunii majoritare” (Op. cit.,p.101).

Astfel, adevărul trebuia ascuns: faptul că jumătate din românii ardeleni erau până în 1948 de confesiune greco-catolică și că în bisericile și școlile Bisericii Greco-Catolice s-a creat cultură de masă. Trebuia ascuns și apostolatul Blajului, și preocuparea pentru latinitatea neamului și a limbii, și faptul că preoții-cărturari ai Blajului au ținut alături de „crezul unirii cu Roma și idealul demnității nației românești (...), faptul că Biserica Unită, inspirată de legătura sa intelectuală cu Apusul, a dat pentru toți românii startul deschiderii spre

(continuare în pag. 13)

(urmare din pag. 12)

civilizația de matrice apuseană” (Op. cit., p.100).

Idealul unirii naționale izvorât din Școala Ardeleană, lupta dusă pentru împlinirea lui de către Biserica Blajului, prestața Episcopului Iuliu Hossu, rolul său la Unirea din 1918, totul trebuia ascuns. Toți Episcopii greco-catolici în activitate în 1948 au fost închiși, sunt martirii noștri, de asemenea și cei consacrați în clandestinitate. Episcopul Iuliu Hossu a făcut 22 de ani de închisoare și domiciliu forțat: *„Ironia sorții episcopului Hossu (...) a fost arestat și închis, treizeci de ani după Unire, în Bucureștiul pe care-l numise cu ingenuitate <Sionul împlinirilor naționale>”*. Și totuși, și-a îndemnat Biserica la iertare. Vieți și mărturii care au adus pe pământ frumusețe din frumusețea Împărăției lui Dumnezeu...

Este trist totuși gândul *„Vor exista întotdeauna în lume suflete batjocorite sau închise în numele ordinii construite, decisă de Pilații momentului”* (**„Judecata Crucii”** - *Un prezent care nu a devenit veșnicie*).

În fața acestor nedreptăți și răutăți, nu rămâne decât să înveți să ceri *„răbdarea jertfei și curajul de a înfrunța marginalizarea credinței tale”*, știind că după Răstignire urmează Învierea.

”Despre truda lui Dumnezeu pentru a pune lucrurile la punct”
- *Între profeție și iluzie* - este eseul

dinspre finalul cărții, al concluziilor. Din nou, Preasfinția Sa amintește mesajul de la Fatima, ignorarea lui, războaiele și agresiunea comunismului asupra creștinătății, a Europei, în Est, persecuția, în Vest, infiltrarea în conștiințe și în viață a spiritului libertin. În climatul acesta confuz, în care ideologiile de azi *„propun mersul contra firii în numele toleranței și decăderea plănuită a conștiințelor”*, lui Dumnezeu i se oferă *„dreptul de a pune lucrurile la punct”*. Atotputernicul Dumnezeu cheamă pe omul de azi la credință, luciditate și discernământ în alegerile ce le face.

În ultimele rânduri, **”În loc de încheiere”**, Preasfințitul Mihai Frățilă ne mărturisește un adevăr ce nu trebuie uitat: *„Lui Dumnezeu nu-i este totuna, când vine vorba de mântuirea sufletului”*, pentru fiecare suflet, Dumnezeu a plătit cu sângele său. Și nouă, celor de azi, Episcopul ne repetă cuvintele lui Paul Claudel: *„Dumnezeu nu ne cere victoria, ci să nu ne lăsăm înfrânți”*.

Cartea **„Există o zare”** a P.S.S. Mihai Frățilă se impune prin înțelepciunea gândirii și eleganța limbajului, orice prezentare a ei este doar un îndemn la lectură. Și de aici începe o legătura tainică a cititorului cu autorul, care îi trezește gânduri nebănuite, îi mișcă sufletul și îi lasă deschis drumul spre speranță.

Otilia BĂLAȘ

De mână cu Maria parcurgem viața lui Isus

Luna octombrie este închinată, conform tradiției, rugăciunii Sfântului Rozariu, o rugăciune profund cristologică, așa cum amintea Sfântul Ioan Paul al II-lea, o rugăciune care „concretizează în sine profunzimea întregului mesaj evanghelic, constituind un fel de compendiu al acestuia. În el răsună rugăciunea Mariei, veșnicul ei Magnificat, pentru opera Întrupării mântuitoare, începută în sânul ei feciorelnic, ca și cum l-ar primi din înseși mâinile Maicii Mântuitorului”.

Cel care a stabilit ca luna octombrie să fie în mod deosebit dedicată rugăciunii Sfântului Rozariu a fost Papa Leon al XIII-lea, în anul 1883, prin Enciclica *Supremi Apostolatus*. În respectiva enciclopedică, Suveranul Pontif subliniază extraordinara eficacitate a acestei rugăciuni făcută cu devoțiune, prin mijlocirea Sfintei Fecioare, pentru a fi ocrotiți de orice rău care ar putea amenința creștinătatea și însăși omenirea. Rozariul este o „rugăciune orientată spre pace”, pentru că atunci când ne rugăm Rozariul, îl contemplăm pe Cristos, principele păcii. «Făcându-ne să ne fixăm privirea asupra lui Cristos, Rozariul ne face și făuritori ai păcii în lume. Prin caracteristica sa de cerere insistentă și comună, în sintonie cu invitația lui Cristos de a ne ruga

„mereu, fără a ne descuraja” (Lc 18,1), el ne permite să sperăm că și astăzi poate fi câștigată o „luptă” atât de grea ca aceea a păcii» (Ioan Paul al II-lea, *Rosarium Virginis Mariae*, nr. 40).

Chiar dacă tradiția populară atribuie originea rugăciunii Rozariului Sfântului Dominic (1170-1221), fondatorul Ordinului Dominicanilor, cercetările istorice mai recente vorbesc de o devoțiune care s-a conturat în timp. Același lucru îl sugerează și Sfântul Ioan Paul al II-lea în *Scrisoarea apostolică Rosarium Virginis Mariae* (2002), când spune că această rugăciune s-a dezvoltat în mod progresiv în al doilea mileniu, sub inspirația Spiritului lui Dumnezeu. Cel care a stabilit în mod oficial modalitatea de rugăciune a Rozariului, pe care o avem și astăzi, a fost un călugăr dominican, Sfântul Pius al V-lea, printr-un document papal din 1569: *Consueverunt Romani Ponti ces*. Tot el a fixat și sărbătoarea Reginei Sfântului Rozariu la 7 octombrie, în amintirea victoriei armate de la Lepanto (7 octombrie 1571), atunci când creștinătatea era amenințată. Pius al V-lea era convins că „nu forța, nici armele, nici comandanții, ci Rozariul Sfintei Fecioare ne-a făcut victorioși”. Imaginea tradițională a Sfintei Fecioare, Regina Sfântului

(continuare în pag. 15)

(urmare din pag. 14)

Rozariu o reprezintă pe Maria ținându-l în brațe pe Pruncul Isus, iar cu cealaltă mână dându-i Sfântului Dominic un Rozariu. Această semnificativă icoană ne sugerează că de fapt Rozariul ne-a fost dat de Maica Domnului pentru a-l contempla pe Isus și, medităndu-i viața, să-l iubim și să-l urmăm cu mai mare fidelitate.

În aparițiile sale, Sfânta Fecioară Maria a recomandat rugăciunea Sfântului Rozariu, iar celor trei păstorași vizionari de la Fatima li s-a prezentat ca Sfânta Fecioară a Rozariului. Contemplarea lui Cristos prin rugăciune și meditație are în Maria un model. Privirea Sfintei Fecioare este îndreptată asupra fiecăruia dintre noi. Și privirea ei este aceea de Mamă, deci cu iubire și gingășie. Așa l-a privit pe Fiul ei Isus în toate momentele vieții sale, momente de bucurie, de lumină, de durere, de mărire – așa cum meditam în misterele Sfântului Rozariu.

Rozariul este o rugăciune pentru pace, dar și o rugăciune a familiei și pentru familie. „Familia care este unită în rugăciune, rămâne unită. Sfântul Rozariu, printr-o veche tradiție, s-a dovedit în mod deosebit a fi o rugăciune care reunește familia. Membrii acesteia, îndreptându-și cu adevărat privirea spre Isus, redobândesc și capacitatea de a se privi în ochi din nou, pentru a comunica, pentru a fi solidari, pentru

a se ierta reciproc, pentru a o lua de la capăt cu un legământ de iubire reînnoit de Spiritul lui Dumnezeu”, spunea Sfântul Ioan Paul al II-lea (RVM, 41). Cardinalul Newman a definit Rozariul „un crez devenit rugăciune”, și cel care se roagă cu credință știe că nu vorbește în zadar, că nu încredințează vântului cuvinte sau gânduri, ci este conștient că este în prezența lui Dumnezeu. Și este important să ne amintim că Rozariul nu este propriu-zis o rugăciune adresată Mariei, ci o rugăciune cu Maria. Deci, nu este o rugăciune mariană, ci o rugăciune cristologică. Misterele pe care le propune spre meditare pun în centru un singur personaj: pe Isus Cristos. Rozariul ne permite să-l privim, să-l contemplăm pe Fiul lui Dumnezeu cu ochii Mariei. De mână cu Maria parcurgem viața lui Isus.

Suntem în luna octombrie, luna Sfântului Rozariu. Este frumos obiceiul din bisericile noastre de a ne ruga Sfântul Rozariu înainte de Sfânta Liturghie; este o pregătire pentru celebrarea misterelor pe care le meditam prin rugăciune. Să purtăm rugăciunea Rozariului în familiile noastre, făcând din Rozariu, după exemplul Papei Francisc, rugăciunea inimii noastre.

Sfântă Maria, Regina Sfântului Rozariu, roagă-te pentru noi!

Pr. Traian DOBRATĂ

Întâlnirea Națională a Reuniunii Mariane

În perioada 8-10 august 2019, la Baia Mare a avut loc Întâlnirea Națională a Reuniunii Mariane, cu tema "Fecioara ascultătoare, model pentru copiii Lui Dumnezeu".

Au participat delegați din Arhiepiscopia de Alba-Iulia și Făgăraș, din Eparhia de Cluj-Gherla, din Eparhia de Lugoj, din Eparhia de Oradea, din Eparhia de București, din Eparhia de Maramureș. Din Eparhia noastră au fost prezenți marianiști: Pricăjean Viorel, Pricăjean Maria, Filimon Mirela, Pantiș Silvia din Oradea, Dărăbăneanu Ioan din Beiuș, și părintele Dobrată Traian, asistent spiritual. De asemenea, au fost de la Zalău: Drăgan Lavinia, Părău Mariana și părintele Părău Valer - asistent spiritual.

În cuvântul de deschidere au adresat urări de bun venit : PS Vasile Bizău, episcop al Eparhiei de Maramureș, doamna Angela Groza, președinta la nivel național a Reuniunii Mariane, părintele Ioan Fărte, asistent spiritual al Reuniunii Mariane al Eparhiei, precum și doamna Mirela Coman, președinta Reuniunii Mariane a Eparhiei de Maramureș.

A fost o întâlnire benefică, un schimb de experiență a unor persoane cu aceleași principii și preocupări, care o venerează pe Fecioara Maria și caută să o slujească. S-a resimțit bucuria întâlnirii, bucuria rugăciunii,

care devine mai puternică în spirit de comuniune. Programul gazdelor ne-a condus la rugăciunea Rozariului, Paraclisul Maicii Domnului, Adorația lui Isus Euharisticul, Îngerul Domnului. Nu au lipsit Sfintele Liturghii zilnice. În prima și a doua zi au fost Liturghii arhieresti celebrate de PS Episcop Vasile și preoții asistenți spirituali. Preasfințitul a participat la deschiderea lucrărilor cu prezentarea delegațiilor, precum și în ultima zi la concluzii. A făcut aprecieri cu privire la marianiști, dar a adresat și îndemnul de mai multă implicare în viața Bisericii. Părintele vicar Ioan Balea, în ziua următoare, a ținut două prelegeri în care s-a referit la prima minune a lui Isus, pe care a făcut-o în Cana Galileii, la îndemnul Mamei sale, explicând și motto-ul întâlnirii noastre: "Faceți tot ce vă va spune El". Fecioara Maria observând lipsa vinului, se adresează Fiului cu încredere că va rezolva problema. Prin Mama Cereasca suntem și noi chemați la încrederea și urmarea lui Isus. Desigur că Fecioara Maria a fost ascultătoare față de Dumnezeu, fiind unică în relația cu El. Domnul a sădit în Ea toate virtuțile necesare pentru a-l naște pe Fiul Său. Mama lui Cristos este și Mama noastră. Ce exemplu mai bun este pentru copii decât a urma exemplul celei mai sfinte Mame,

(continuare în pag. 17)

(urmare din pag. 16)

demnă de cinstit!

Părintele, în continuare, a abordat tema bucuriei. „Isus aduce bucuria. Nu a refuzat bucuria celor care-l invitau”. Este oaspete și în casele vameșilor, stă de vorbă și vindecă pe păcătoși și păcătoase. Vorbește despre belșug, prin pilda talanților, înfăptuește pescuirea miraculoasă, face înmulțirea pâinilor și a peștilor, vindecă pe cei în dificultate, învie din morți... și lista poate continua.

Ultima mare minune a Lui este la Cina cea de Taină, instituirea Euharistiei, de celebrare a bucuriei, a mântuirii noastre.

Sfânta Fecioară are un rol important în drumul bucuriei. Nu numai că-l naște pe Isus Mântuitorul, dar are și bucuria slujirii. Să o urmăm și noi cu bucurie și să-i spunem mereu Rozarii și Paraclise. Ca o Mamă iubitoare și miloasă, are grijă de noi și ne conduce la Dumnezeu.

Ne-am bucurat și de pelerinajul de la Mănăstirea Prilog, pe care gazdele au considerat că e binevenit. La sosirea noastră, corul cânta imnul celor 7 Episcopi Martiri, ridicați anul acesta la cinstea Altarelor, de către Papa Francisc.

Părintele protopop Iusco Vasile ne-a ținut apoi o prelegere pe tema tăriei în credință a martirilor. Voi reda câteva idei, din această expunere: „Și-au asumat condiția de abandonare totală față de Isus. Au iubit și au

iertat.” L-au imitat pe Isus, care s-a rugat Tatălui pentru dușmanii Lui. „Martirii știu să ierte cu adevărat, dacă nu știu, nu devin martiri. Iertarea vine din umilință.” Fiecare din ei a avut dragoste față de Fecioara Maria.

Părintele călugăr Ermil ne-a vorbit despre fratele Mihai Neamțu, călugăr bazilitan, înmormântat în curtea Mănăstirii, recunoscut pentru harul său de a ajuta oamenii bolnavi prin indicarea unor tratamente naturiste și a rugăciunilor. Biserica și Mănăstirea s-au ridicat la propunerea dânsului în curtea ce-i aparținuse. În Biserică este acum expusă Icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului de Bixad. Părintele ne-a detaliat apoi istoria Icoanei, cum a fost ascunsă în perioada prigoanei comuniste, despre

(continuare în pag. 18)

(urmare din pag. 17)

deteriorarea și restaurarea ei. Imnul Icoanei a răsunat cu încredere:

„Maică Fecioară/
Ne-ai dat comoară/
O mănăstire,/
În loc curat./
Toți cu iubire,/
Vin să se-nchine /
Sfintei Icoane /
De la Bixad.”

Părintele Florin Fodoruț a avut o prezentare pe tema cărții noastre de căpătâi - Biblia -, a citirii și meditării ei zilnice.

Sora Angela Tutaș, misionară în Brazilia, a dat mărturie despre credința și devoțiunea locuitorilor din Belem Para față de Fecioara Maria. În fiecare an, în a doua duminică din luna octombrie, au loc procesiuni cu statuia Maicii Sfinte. Îmbrăcați sărbătorește, de la mic la mare, în frunte cu preoții, oficialitățile, străbat orașul și în cele 8-12 ore oferă Mamei rugăciuni, cântece și flori. Există chiar o paradă a motocicliștilor.

Iată, avem un exemplu de venerare a Fecioarei Maria în cea mai mare țară catolică de pe glob.

Această întâlnire Națională a Reuniunii Mariane a ajuns la a XV-lea ediție. Așteptăm cu emoție și bucurie următoarea întâlnire care va fi anul viitor la Oradea.

Cu blândul Isus sa ne binecuvânteze, Fecioara de Sus!

Silvia PANTIȘ

Zile de toamnă

de George Coșbuc

Ieri vedeam pe luncă flori,
Mândri fluturi zburători,
Și vedeam zburând albine,
Ieri era și cald și bine.

Azi e frig și nori și vânt,
Frunzele cad la pământ,
Florile stau supărate,
Vestejesc de brumă toate.

Ieri era frumos pe-afară
Ca-ntr-o caldă zi de vară,
Azi e toamnă pe pământ,
Vreme rea și bate vânt.

Scrisoarea Preasfinției Sale Virgil Bercea

**Preacucernici părinți,
Iubite persoane consacrate,
Dragi credincioși,**

În ziua de 22 octombrie 2017, de sărbătoarea Sfântului Papă Ioan Paul al II-lea, Sfântul Părinte Papa Francisc a proclamat luna octombrie a anului 2019 – Lună Misionară Extraordinară în întreaga Biserică Catolică.

În acest sens, doresc să vă invit pe fiecare dintre Dumneavoastră, preoți și laici, copii, tineri și adulți, să fiți în comuniune cu Biserica Universală în celebrarea evenimentelor propuse pentru a marca și aprofunda importanța dimensiunii misionare a fiecărui creștin, primită în momentul botezului.

În țara noastră s-a inaugurat, la nivel național, Luna Misionară Extraordinară în Catedrala Schimbarea la Față din Cluj Napoca, în data de 18 septembrie a.c., la finalul Întâlnirii Naționale a directorilor Operelor Misionare Pontificale din România, desfășurate la Cluj Napoca. În Eparhia de Oradea, responsabilul Operelor Misionare Pontificale este Pr. Anton Cioba, rectorul Seminarului Eparhial, din luna septembrie a acestui an.

În Eparhia și în Dieceza de Oradea, Luna Misionară Extraordinară va fi deschisă prin celebrările din Bazilica Romano-Catolică din Oradea, joi, 3 octombrie 2019, în prezența Crucii Misionare. Cei care puteți participa la acest moment de comuniune și rugăciune, sunteți călduros așteptați, începând cu ora 16.00. Sfânta Liturghie

se va celebra la ora 18.00.

În ziua de duminică, 6 octombrie 2019 va fi inaugurată Luna Misionară Extraordinară în toate parohiile din Biserica Catolică din România. Vă rog să celebrați în comunitățile parohiale de pe teritoriul Eparhiei de Oradea, deschiderea Lunii Misionare Extraordinare. De asemenea, pe tot parcursul lunii octombrie vă rog să desfășurați activități cu caracter misionar, în vederea sensibilizării tuturor asupra misiunii de creștin, primită de la însuși Domnul, de a propovădui Evanghelia până la marginile Pământului, iar la finalul fiecărei Sfinte Liturghii să roștiți împreună rugăciunea propusă de Sfântul Părinte pentru Luna Misionară Extraordinară.

Un alt moment solemn dedicat acestui scop este Ziua Mondială a Misiunilor, din data de **20 octombrie 2019, precedată de Veghea Misionară, din seara zilei de 19 octombrie a.c.** În această duminică, credincioșii sunt invitați să dăruiască din puținul lor, susținând astfel Operele Misionare ale Sfântului Părinte Papa în întreaga lume. Așadar tasul din această duminică va fi trimis către Episcopie, în vederea trimiterii fondurilor adunate, la Vatican, prin intermediul Nunțiaturii Apostolice de la București. Mulțumindu-vă tuturor pentru activitatea misionară, vă încredințez Maicii Sfinte, invocând asupra tuturor darul Preasfântului Spirit! Haruri și binecuvântări de la Domnul!

† **Virgil BERCEA, Episcop**

Fericiților Martiri, care bine v-ați nevoit și v-ați încununat, rugați-vă Domnului să se îndure spre sufletele noastre.

Troparul martirilor

Vrednici de toată lauda, care nu v-ați lepădat de Biserica zidită pe fericitul Petru, pământul nu v-a putut acoperi pe voi, ci ați fost primiți în ceruri: vouă vi s-au deschis porțile raiului și, acolo ajungând, gustați din pomul vieții, mijlocind la Cristos să se dăruiască sufletelor noastre pace și multă îndurare.

Condacul noilor Fericiți

RUGĂCIUNE

Stăpâne Doamne, Dumnezeu nostru, care ai dăruit Fericiților Episcopi martiri, Valeriu Traian, Vasile, Ioan, Tit Liviu, Ioan, Alexandru și Iuliu, puterea să mărturisească prezența vie a iubirii Tale în timpul prigoanei împotriva credinței, prin mijlocirea lor dăruiește-ne harul pe care îl dorim (...)

Că Ție Ți se cuvine a ne mântui pe noi și Ție mărire îți înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfântului Spirit, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Pentru haruri primite anunțați

POSTULATURA CELOR 7 EPISCOPI MARTIRI

ROMÂNI GRECO-CATOLICI

Piața 1848, nr.11

515400 Blaj (RO)

Colectivul redacțional

Director: prof. Otilia BĂLAȘ

Secretar de redacție: Pr. Olimpiu TODOREAN

Tehnoredactare computerizată: Pr. Olimpiu Todorean

Adresa: Redacția CALEA DESĂVÂRȘIRII
Str. Gen. Magheru, 3/5 - ORADEA -3700 (BH)